

UN DEFENSOR DE LES LLENGÜES MINORITÀRIES

Iso Camartín

Trad. Pol Pérez

La megalomania no consisteix en creure's més del que s'és, sinó en creure's el que s'és.

Karl Kraus.

“Fa mil·lennis, un savi rabí evocava l'estrany soroll que feien els arbres abatuts abans que els hi hagués arribat l'hora. Aquesta queixa sense mots no deixa de donar la volta al món, i no callarà mai.” Ho explica Manès Sperber en un article escrit després de la mort d'Isaak Babel (150). A dia d'avui el lament dels arbres abatuts prematurament sembla ser molt millor percebut que la lenta i silenciosa agonia de les llengües. Suposem –per seguir amb la comparació– que les llengües també tinguin el seu període de creixement i el seu període de declivi; que l'evolució i el canvi lingüístic siguin fenòmens naturals i finalment ineludibles. Però qui podria dubtar de l'existència, per a les llengües, de condicions ecològiques favorables o desfavorables? Què hauríem de pensar respecte d'un home que en el seu entorn immediat, gasta totes les seves forces en preservar una espècie rara de saltamartí mentre que per altra banda defensa que el món sencer s'ha d'entendre de la mateixa manera? Aquest irracionalisme està tanmateix molt estès. És possible tenir la més gran de les sol·licituds per la natura, mostrant-se com l'enemic acèrrim del monocultiu del camp, i al mateix temps, mostrant-se com un partidària acèrrim de la monotonització intel·lectual.

És a Stefan Zweig a qui li devem l'expressió de “monotonització del món”. S'elevà llavors contra una època en la que creia veure París americanitzar-se i Viena “budapestitzar-se”. La “caiguda en la uniformitat de les forces exteriors de la vida” (7) no podria haver sigut en la seva època més contundent que avui. Zweig veia una “atròfia dels nervis en benefici dels músculs”. A dia d'avui, fa temps que fins i tot els músculs estan afectats. Estem convertint-nos en el pla espiritual a quelcom semblant a uns esquelets. Però el divertiment del nostre equip intel·lectual no suscita nous partits polítics o grans moviments socials. Més d'un que baixaria al carrer pel bosc que es mor, es queda tranquil·lament a casa quan és l'esperit el que està en perill.

Certament, no n'hi ha prou amb acusar i lamentar-se. Walter Benjamin escrigué que “un saber que no coneix els mitjans de difusió dels quals disposa, no serveix de gaire; a ulls de la veritat, això no és un saber.” (III, 319) Qui reclama que es rescati a una certa forma d'existència no s'ha de conformar amb saber que vol sobreviure. Hi ha quelcom de presumtuós, de brutal, en el desig de sobreviure a Massa i Poder: “Tots els objectius de l'home respecte a la immortalitat recelen quelcom d'aquest furor de supervivència. No volem simplement seguir sempre allà, volem seguir-hi fins i tot quan els altres ja no hi siguin. Cadascú vol convertir-se en el més vell i saber-ho, i si desapareix, vol que ens en recordem del seu nom.” (*Masse und Macht*, 249) Seria una pretensió ben absurda si, insatisfets amb haver arribat fins aquí, volguéssim sobretot haver-hi arribat d'una certa manera, si exigíssim ser així i no de cap altre forma. Tanmateix, les majors catàstrofes en l'àmbit de l'esperit es produeixen quan els homes renuncien a voler “ser així i de cap altre manera”. Volem en efecte sobreviure a

qualsevol preu. Potser seria més important el fet de no viure sota un cert preu!

El “càlcul de pèrdues” seria sens dubte una millor aproximació per a expandir aquesta forma útil del saber que la demostració que tot home s’assenyala per les ganes de sobreviure. Aquesta permetria mesurar la importància que pot tenir per l’individu o per un grup de persones, la part dels caràcters específics del seu món familiar. Però això és més difícil de fer que d’exigir. Com podríem mesurar i avaluar tals pèrdues? Quant pesa la capacitat de descriure adequadament un món petit i pobre enfront el guany que representa el poder d’utilitzar un món gran i ric? Quin controlador dels pesos i mesures podria fer que la balança s’inclinés en favor del que és menys útil i menys necessari? Estan fetes les oïdes dels homes de tal manera que puguin entendre el lament de l’arbre que mor sense arribar a percebre els noms i les paraules que desapareixen?